

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 259/2025-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■, zastúpenej Advokátska kancelária MAJLING & NINČÁK, s.r.o., Palárikova 14, Bratislava, proti uzneseniam Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3Cdo/107/2018-531 z 26. novembra 2020 a č. k. 3Cdo/7/2022-681 z 27. novembra 2024 a rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 23Co/20/2021-583 z 18. januára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. apríla 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva vyjadriť sa k všetkým vykonaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami najvyššieho súdu č. k. 3Cdo/107/2018-531 z 26. novembra 2020 (ďalej aj „kasačné uznesenie najvyššieho súdu“) a č. k. 3Cdo/7/2022-681 z 27. novembra 2024 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“), ako aj rozsudkom krajského súdu č. k. 23Co/20/2021-583 z 18. januára 2022. Navrhuje zrušiť napadnuté uznesenia najvyššieho súdu aj napadnutý rozsudok krajského súdu a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Zároveň sa domáha náhrady trov konania spojených s podaním ústavnej sťažnosti.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka mala procesné postavenie žalobkyne v spore o určenie neplatnosti právnych úkonov vedenom na Okresnom súde Trnava pôvodne iba proti žalovanej v 1. rade ■■■■■ (ďalej len „žalovaná v 1. rade“) a na základe návrhu sťažovateľky na pripustenie prístúpenia ďalšieho účastníka konania aj proti žalovanej

v 2. rade obchodnej spoločnosti [REDACTED] (ďalej len „žalovaná v 2. rade“). Sťažovateľka sa žalobou domáhala určenia neplatnosti notárskej zápisnice č. Nz 40440/2007, N 565/2007, NCRIs 40148/2007 z 10. októbra 2007 (ďalej len „notárska zápisnica“). Doplnením žaloby z 18. februára 2008 žiadala tiež vysloviť, že jej ručiteľské vyhlásenie je neplatné, notárska zápisnica je neplatná alebo je neplatná v časti týkajúcej sa sťažovateľky ako ručiteľa.

3. Okresný súd rozsudkom č. k. 14C/155/2007-360 zo 6. apríla 2016 vo výroku I zamietol návrh v časti o určenie neplatnosti notárskej zápisnice (o vyhlásení osôb povinných o uznaní dlhu a súhlase s exekúciou podľa § 41 ods. 2 Exekučného poriadku a vyhlásení o prijatí tohto záväzku osobou oprávnenou, pozn.); vo výroku II zamietol návrh v časti o určenie neplatnosti právneho úkonu – vyhlásenia sťažovateľky ako ručiteľa a osoby povinnej 2, že „v prípade nesplnenia svojho záväzku voči osobe oprávnenej bezvýhradne a neodvolateľne súhlasí s tým, aby sa táto notárska zápisnica stala vykonateľným titulom pre exekúciu podľa § 41 ods. 2 Exekučného poriadku, a to na celý jej hnutelný a nehnuteľný majetok ako ručiteľa až do výšky nesplnenej časti dlhu spolu s prípadným príslušenstvom“; vo výroku III zamietol návrh v časti o určenie neplatnosti právneho úkonu – ručiteľského vyhlásenia sťažovateľky ako osoby povinnej 2 obsiahnutého v notárskej zápisnici, že uspokojí pohľadávku oprávnenej ako veriteľa v prípade, ak pohľadávku neuspokojí žalovaná v 1. rade ako osoba povinná 1; vo výroku IV zamietol návrh v časti o určenie neplatnosti zmluvy o pôžičke uzavretej 10. októbra 2007 na sumu 3 400 000 Sk medzi veriteľom (žalovanou v 2. rade) a dlžníčkou (žalovanou v 1. rade). Okresný súd ďalej vo výroku V určil, že ručiteľské vyhlásenie sťažovateľky z 10. októbra 2007, že uspokojí v plnom rozsahu záväzok dlžníka v sume 3 400 000 Sk voči veriteľovi, je neplatné; vo výroku VI určil, že je neplatná dohoda uzatvorená 10. októbra 2007 v notárskej zápisnici medzi sťažovateľkou ako ručiteľom a osobou povinnou 2 a žalovanou v 1. rade ako dlžníkom a osobou povinnou 1 v zmysle § 256 Občianskeho súdneho poriadku; výrokom VII určil, že je neplatný právny úkon – vyhlásenie sťažovateľky, že uznáva svoj záväzok vyplývajúci z ručiteľského vyhlásenia o prevzatí ručenia. Vo výroku VIII vyslovil, že o náhrade trov konania rozhodne samostatným rozhodnutím po právoplatnosti rozsudku vo veci samej.

4. O odvolaniach sťažovateľky a žalovanej v 2. rade rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 23Co/6/2017-436 z 26. februára 2018 (ďalej len „prvý rozsudok krajského súdu“), ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu a žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

5. Žalovaná v 2. rade podala proti rozsudku krajského súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Najvyšší súd uznesením z 26. novembra 2020 zrušil prvý rozsudok krajského súdu v napadnutej časti potvrdzujúcej rozsudok okresného súdu, čo sa týka vyhovieňa žalobe, a v časti trov konania a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

6. Najvyšší súd posudzoval (okrem iného) námietku platnosti ručiteľského vyhlásenia vykonaného pred odovzdaním predmetu pôžičky dlžníkovi, avšak v rámci úkonov realizovaných súbežne v jednom čase na jednom mieste. Právne závery svojho rozhodnutia založil na tom, že tzv. právnické počítanie času sa od bežného líši tým, že za základnú a ďalej nedeliteľnú časovú jednotku považuje deň a pri takejto konštrukcii pri právnych úkonov urobených v jeden deň nemôže mať žiaden právny význam poradie, v akom došlo k ich urobeniu. Ďalej uviedol, že aj keby uvedené

nemalo platiť, existuje úprava zabezpečovacieho inštitútu ručeniu najbližšieho, teda záložného práva, ktorá pripúšťa platné zriadenie záložného práva aj na účel zabezpečenia takej pohľadávky, ktorá v čase zriaďovania záložného práva ešte neexistuje buď preto, že je síce nepochybné, že vznikne, ale sa tak má stať až v budúcnosti, alebo dokonca vôbec nie je zrejmé, či vznikne (vznik pohľadávky je závislý od splnenia odkladacej podmienky). Ak úprava žiadneho z inštitútov zabezpečenia záväzkov v rámci § 544 až § 558 Občianskeho zákonníka bližšie vymedzenie pohľadávok súcich na zabezpečenie nerieši, resp. v niektorých prípadoch ani nehovorí o pohľadávke, ale o jej významovom protiklade v podobe povinnosti či dlhu, musí podľa najvyššieho súdu byť logicky vylúčené aj naplnenie zákonnej požiadavky na výslovný zákaz odchyľnej úpravy (na zákaz zabezpečenia ručením pohľadávky majúcej vzniknúť až po tom, čo dôjde k dohode o takejto forme zabezpečenia a k samotnému vyhláseniu ručiteľa podľa § 546 Občianskeho zákonníka). To má podľa najvyššieho súdu za následok neudržateľnosť právneho názoru o neplatnosti ručiteľského vyhlásenia pre rozpor so zákonom.

7. Ďalej uviedol, že aj názor o absolútnej neplatnosti ručiteľského vyhlásenia pre dopustenie sa podvodu žalovanou v 1. rade na sťažovateľke, čo bolo posúdené ako rozpor s dobrými mravmi, bol výsledkom prinajmenšom neúplného právneho posúdenia veci, že došlo k opomenutiu, že podvodné počínanie osoby primárne povolanej k splneniu dlhu voči veriteľke (žalovanej v 2. rade, pozn.), za ktoré bola dlžníčka aj uznaná vinnou a odsúdená v trestnom konaní, vykazovalo znaky uvedenia ručiteľky aj veriteľky do omylu. Ten je však len dôvodom relatívnej neplatnosti právneho úkonu. Poukázal na to, že argumentácia najmä odvolacieho súdu bola vnútorne protirečivá a neposkytla dostatočne zrozumiteľné stanovisko k problému pomeru medzi uplatniteľnými dôvodmi relatívnej a absolútnej neplatnosti právnych úkonov ani k problému subjektov legitimovaných úspešne sa domôcť relatívnej neplatnosti právneho úkonu pre omyl a tiež k problému, či za dôvod neplatnosti právneho úkonu predstavovaný rozporom úkonu s dobrými mravmi je možné považovať aj počínania kvalifikované v zákone, čo sa týka právnych následkov inak, alebo v takomto prípade (pri rozpore právneho úkonu s dobrými mravmi, pozn.) má ísť o tzv. zvyškovú skutkovú podstatu neplatnosti dopadajúcu len na prípady zákonom inak neupravené. Uviedol, že nie je možné považovať za akceptovateľné, aby sa nesplnenie ustanovených predpokladov pre nástup niektorého zo zákonom definovaných inštitútov obchádzalo za pomoci takej interpretácie predpokladov pre nástup iného inštitútu, pri ktorej by sa úprava inštitútu s chýbajúcou podmienkou mohla javiť nepotrebnou alebo samoučelnou. Argumentoval, že za právne úkony naplňajúce pojem ich „rozporu s dobrými mravmi“ bolo preto potrebné označiť len tie, ktoré svoj pôvod nemajú primárne v zákonoch ani iných súčastiach právneho poriadku, ale v normách morálky, svedomia a pod. Inak by sa stal prakticky nepoužiteľným aj zvyšok úpravy § 39 Občianskeho zákonníka. Ďalej uviedol, že záver o neplatnosti dohody o prevzatí povinností dlžníčky bol najmä zo strany odvolacieho súdu skonštatovaný bez toho, aby sa tento dostatočne vysporiadal s argumentáciou žalovanej v 2. rade. Dodal, že nedošlo k zrozumiteľnému a uspokojivému vysvetleniu, do stretu s akým výslovným zákonným zákazom alebo kategorickým ustanovením zákona dohoda prišla a prečo takýto stret je na mieste považovať za taký, ktorý je za hranicou tolerovateľného.

8. K otázke uznania dlhu poukázal na nesprávnosť záveru súdov nižšej inštancie o neexistencii záväzku z ručiteľského vyhlásenia a záveru o závislosti uznania od existencie skoršieho záväzku. Argumentoval tým, že záväzok ručiteľa plniť v prípade neplnenia dlžníka nie je vlastným dlhom ručiteľa, ale dlhom cudzím a medzi základné pojmové atribúty uznania dlhu patrí to, že ide

o jednostranný právny úkon dlžníka o tom, že zaplatí svoj dlh (nie dlh niekoho iného, pozn.). Doplnil, že v danej veci ale už sama neudržateľnosť záveru o neexistencii záväzku vyplývajúceho z ručiteľského vyhlásenia spôsobovala, že za výsledok vadného právneho posúdenia veci bolo nutné považovať aj rozhodnutie vyhovujúce žalobe v časti neplatnosti uznania dlhu. Následne sformuloval svoje závery tak, že i) pri uzavretí zmluvy o pôžičke a dojednaní jej zabezpečenia ručením v jeden deň, na jednom mieste a pri tom istom rokovaní nemožno zo samotnej okolnosti urobienia ručiteľského vyhlásenia pred odovzdaním peňazí vyvodit' jeho neplatnosť, ii) žiadna zákonná úprava nevylučuje zabezpečenie ručením aj pohľadávky, ktorá vznikne až v budúcnosti alebo ktorej vznik je viazaný na splnenie podmienky, iii) zákonom ustanovený dôvod relatívnej neplatnosti právneho úkonu nemôže byť súčasne aj dôvodom neplatnosti absolútnej a iv) dôvodom neplatnosti právneho úkonu pre rozpor s dobrými mravmi môže byť len porušenie pravidiel, ktoré nemajú svoj pôvod (primárne, pozn.) v zákonoch ani iných súčastiach právneho poriadku. Doplnil, že sudy nižšej inštancie nevenovali dostatočnú pozornosť ani argumentácii na podporu existencie naliehavého právneho záujmu žalobkyne na požadovaných určeníach, nebrali do úvahy, že sa nežiadalo určenie existencie či neexistencie práva alebo právneho vzťahu, ale len určenie neplatnosti právnych úkonov.

9. Po zrušení prvého rozsudku rozhodol krajský súd v poradí druhým (ústavnou sťažnosťou napadnutým) rozsudkom, ktorým zamietol návrh sťažovateľky na prerušenie konania (výrok I); rozsudok okresného súdu zmenil v napadnutých výrokoch V, VI a VII tak, že žalobu zamietol (výrok II rozsudku krajského súdu), žalovanej v 2. rade proti sťažovateľke priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu, žalovanej v 1. rade nárok na náhradu trov konania nepriznal (výroky III a IV). Krajský súd konštatoval, že okresný súd zistil skutkový stav v predmetnej veci v miere dostatočnej pre rozhodnutie, no nesprávne ho po právnej stránke posúdil. Za stavu viazanosti právnym názorom vysloveným v kasačnom uznesení najvyššieho súdu prevzal krajský súd vo vzťahu k veci samej nosnú argumentáciu dovolacieho súdu. K otázke skúmania naliehavého právneho záujmu na požadovaných určeníach odkázal na časť judikatúry pripúšťajúcu aj žaloby o určenie právnych skutočností (R 47/2020) a tiež na časové okolnosti prejednávanej veci [konanie začalo ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, teda v čase nepodmienenia možnosti takto žalovať tým, že to vyplýva z osobitného predpisu, a uplatnenie aktuálnej úpravy z § 137 písm. d) CSP by bolo aj s prihliadnutím na dĺžku konania prílišným formalizmom a odmietnutím spravodlivosti].

10. Sťažovateľka podala proti druhému rozsudku krajského súdu dovolanie proti výrokom I, II a III, ktorými došlo k zmene výrokov rozsudku okresného súdu (zamietnutie žaloby sťažovateľky), ktoré odôvodnila § 420 písm. f) CSP, ako aj § 421 ods. 1 písm. a) i c) CSP. Najvyšší súd uznesením z 27. novembra 2024 dovolanie odmietol a rozhodol o trovách dovolacieho konania.

II.

Argumentácia sťažovateľky

11. Sťažovateľka vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu z 26. novembra 2020 (kasačné uznesenie, pozn.) namieta, že najvyšší súd nemal pripustiť dovolanie žalovanej v 2. rade (proti prvému rozsudku krajského súdu, pozn.), pretože ňou predložené tri právne otázky týkajúce sa platnosti ručiteľského vyhlásenia (výrok V rozsudku okresného súdu) buď už boli v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešené, alebo išlo o otázky, od ktorých vyriešenia nezáviselo rozhodnutie

odvolacieho súdu. Vo vzťahu k tomuto výroku rozsudku okresného súdu pre samotný výsledok postačovalo zodpovedanie tretej otázky, ktorá však už v minulosti bola dovolacím súdom vyriešená, avšak v dotknutej veci na ňu najvyšší súd odpovedal nesprávne, v rozpore so zákonom i judikatúrou. K dovolaniu proti výroku VI rozsudku okresného súdu sťažovateľka uviedla, že žalovaná v 2. rade ako dovolateľka síce načrtla otázku ne/platnosti dohody o prevzatí povinnosti dlžníčky, táto už ale bola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená, navyše v tomto prípade pre absolútnu neplatnosť tohto právneho úkonu úplne postačovalo preukázanie, že bol vykonaný v rozpore s dobrými mravmi. Pokiaľ ide o dovolanie proti výroku VII sťažovateľka uviedla, že žalovaná v 2. rade ako dovolateľka nenačrtla žiadnu novú otázku týkajúcu sa ne/platnosti uznania dlhu a takúto otázku nevidel ani najvyšší súd. Uznanie dlhu sťažovateľka považuje za absolútne neplatný právny úkon už pre jeho rozpor s dobrými mravmi. V tejto súvislosti poukázala taktiež na § 574 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého je neprípustné, aby sa niekto vzdal práva, ktoré môže vzniknúť až v budúcnosti, a zároveň na viaceré skutočnosti preukázané v konaní, z ktorých vyplýva, že jej dlh v čase jeho uznania neexistoval, preto uznanie dlhu povinným považuje za absolútne neplatný právny úkon. Namieta tiež závery najvyššieho súdu, podľa ktorých poradie právnych úkonov urobených v jeden deň nemá žiadny právny význam, ďalej že ručením možno zabezpečiť aj záväzok, ktorý má ešte len vzniknúť, a napokon že súdy nižšej inštancie nevenovali dostatočnú pozornosť argumentácii na podporu existencie naliehavého právneho záujmu. Na žalovanou v 2. rade položené dovolacie otázky teda najvyšší súd odpovedal nedostatočne, nekonfrontujúc ich so všetkými skutkovými závermi, ktoré v konaní boli preukázané. Tým, že najvyšší súd dovolanie žalovanej v 2. rade neodmietol, tak podľa názoru sťažovateľky svojím kasačným uznesením porušil princíp legality a právnej istoty.

12. Napadnutému druhému rozsudku krajského súdu predchádzalo konanie, v ktorom došlo k porušeniu práv sťažovateľky. Aj samotné odôvodnenie napadnutého druhého rozsudku krajského súdu vyznieva nepresvedčivo, vnútorne rozporne, obsahuje nesprávne vyhodnotenie dôkazov, nereaguje a nevysporiadava sa so zásadnou argumentáciou sťažovateľky, ktorú uplatnila v rámci svojej procesnej obrany, ktorou preukazovala neplatnosť právnych úkonov (absentujú celé dejové línie, výpovede notárov ako svedkov i hodnotenie pripojeného trestného spisu). Krajský súd pri riešení relevantných otázok pre rozhodnutie tejto veci postupoval pri aplikácii právnych noriem v rozpore s ich znením a významom, tzn. svojvoľne a navyše v rozpore s ustálenou judikatúrou. V tejto súvislosti sťažovateľka zdôraznila, že odôvodnenie rozsudku krajského súdu je založené na kasačnom uznesení najvyššieho súdu, a preto nemôže byť spravodlivé. Krajský súd sa nedostatočne zaoberal právnymi otázkami položenými sťažovateľkou, keď k odôvodneniu prvej právnej otázky týkajúcej sa relevancie skutočnosti, že právne úkony boli uzavreté v rovnaký deň v krátkom časovom úseku po sebe, uviedol iba dve vety, vo vzťahu k druhej otázke (otázka možnosti zabezpečenia ručením budúcej pohľadávky) sa obmedzil taktiež len na pár viet, v ktorých poukázal na podobnosť ručenia a záložného práva, ktoré možno zriadiť aj na zabezpečenie záväzku, ktorý vznikne v budúcnosti. Vo vzťahu k tretej otázke, či zákonom ustanovený dôvod relatívnej neplatnosti môže byť súčasne dôvodom absolútnej neplatnosti právneho úkonu, krajský súd definoval pojem „rozporu s dobrými mravmi“, ktorý je potrebné vykladať tak, že takéto právne úkony porušujú tie pravidlá, ktoré svoj pôvod nemajú primárne v zákonoch ani iných súčastiach právneho poriadku, ale v tých kategóriách a normách etiky, pri ktorých nedochádza k ich prekrývaniu s právnymi normami. Sťažovateľka s týmto záverom nesúhlasí a poukazuje na to, že

podvodné konanie žalovanej v 1. rade, ktorá mala dlh plniť primárne, vykazovalo znaky uvedenia sťažovateľky ako ručiteľky i žalovanej v 2. rade ako veriteľa do omylu, avšak táto skutočnosť je len dôvodom relatívnej neplatnosti právneho úkonu. Podmienky relatívnej neplatnosti právneho úkonu vo vzťahu k ručiteľskému vyhláseniu sťažovateľky však nie sú splnené. Sťažovateľka nesúhlasí so záverom krajského súdu, podľa ktorého ustanovený dôvod relatívnej neplatnosti právneho úkonu nemôže byť súčasne aj dôvodom (prípadnej) absolútnej neplatnosti. Namieta, že v druhom rozsudku sa krajský súd nezaoberal otázkou, či je ručiteľské vyhlásenie v rozpore s dobrými mravmi v kontexte skutkových okolností predmetnej veci (odsúdenie žalovanej v 1. rade, konanie žalovanej v 2. rade na účely získania úžerného úroku z pôžičky, nepodanie výzvy na plnenie žalovanej v 1. rade, okamžité pristúpenie k speňažovaniu majetku sťažovateľky, požičanie financií žalovanou v 2. rade na poskytnutie pôžičky od spoločníka s úrokom, odmietnutie notárov potvrdiť svoje výpovede na detektore lži). Keďže krajský súd odignoroval celé dokazovanie vykonané v priebehu konania a jeho záverom sa vôbec nevenuje, druhý rozsudok tohto súdu možno považovať za zmätočný. V konfrontácii so skutkovými okolnosťami tejto veci možno dospieť k záveru, že výrokmi V, VI a VII rozsudku okresného súdu dotknuté právne úkony (ručiteľské vyhlásenie, dohoda o prevzatí dlhu, uznanie dlhu) boli uskutočnené v rozpore s dobrými mravmi a samotnú dotknutú zmluvu o pôžičke je potrebné kvalifikovať ako právny úkon obchádzajúci zákon a uskutočnený v rozpore s dobrými mravmi. Krajský súd mal skúmať vôľu žalovanej v 1. rade a sťažovateľky, pretože až následne mohol zistiť účel právneho úkonu, ktorý uzavreli, čo však neurobil, čo predstavuje ďalší dôvod zmätočnosti druhého rozsudku krajského súdu. Krajský súd odignoroval ustálenú judikatúru a v tejto súvislosti sťažovateľka rozporuje priamo záver krajského súdu, že zákonom ustanovený dôvod prípadnej relatívnej neplatnosti právneho úkonu nemôže byť súčasne aj dôvodom prípadnej absolútnej neplatnosti, ako aj argumentáciu sťažovateľky poukazujúcu na absolútnu neplatnosť ručiteľského vyhlásenia.

13. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu z 27. novembra 2024 sťažovateľka uvádza, že nesúhlasí s jeho odôvodnením, v ktorom odobril postup krajského súdu, ktorý prevzal argumentáciu z kasačného uznesenia najvyššieho súdu, a ani s jeho záverom, že takéto odôvodnenie vykazuje všetky zákonné náležitosti, hoci v ňom podľa sťažovateľky nereagoval na ňou predloženú zásadnú argumentáciu. Najvyšší súd poukázal nesprávne na aplikáciu § 387 CSP, že krajský súd nebol povinný reagovať aj na zásadnú argumentáciu sťažovateľky. Najvyšší súd prehliadol, že krajský súd mal poučiť strany sporu, že zistený skutkový stav môže byť právne posúdený s použitím inej právnej normy, ako ho posúdil okresný súd, čím sťažovateľke odňal možnosť vyjadriť sa k veci. Sťažovateľka zopakovala svoju argumentáciu použitú proti záverom rozsudku krajského súdu, podľa nej závery najvyššieho súdu týkajúce sa zákonných dôvodov relatívnej neplatnosti právnych úkonov, ktoré by sa nemali prekryvať s dôvodmi ich absolútnej neplatnosti, sú v rozpore s ustálenou judikatúrou, ale zároveň v súlade s kasačným uznesením najvyššieho súdu, preto ňou podané dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP malo byť ako procesne prípustné preskúmané. Právne úkony uskutočnené a napádané výrokmi V, VI a VII rozsudku okresného súdu v celom ich kontexte uzavretia sú v rozpore s dobrými mravmi, t. j. absolútne neplatné právne úkony. Najvyšší súd svoje uznesenie, v ktorom odobril odlišný právny názor vyslovený v druhom rozsudku krajského súdu, bol povinný dostatočne odôvodniť, keďže tak neurobil, jeho uznesenie možno považovať za arbitrárne a svojvoľné, porušujúce označené práva sťažovateľky.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

14. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených práv nedostatočným odôvodnením napadnutých rozhodnutí v dôsledku im predchádzajúceho postupu súdov, v ktorom došlo k porušeniu práv sťažovateľky, ako aj samotnými napadnutými rozhodnutiami, ktorými súdy zúčastnené na rozhodovaní v tejto veci nesprávne zhodnotili skutkové okolnosti tejto veci a tieto následne aj nesprávne právne posúdili z pohľadu naplnenia dôvodov absolútnej neplatnosti dotknutých právnych úkonov v dôsledku ich rozporu s dobrými mravmi.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv kasačným uznesením najvyššieho súdu:

15. Ústavný súd z vlastnej rozhodovacej činnosti zistil, že sťažovateľka podala 28. apríla 2021 ústavnú sťažnosť smerujúcu proti (kasačnému) uzneseniu najvyššieho súdu z 26. novembra 2020, ktorú ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 250/2024-39 z 23. mája 2024 odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) s konštatovaním, že nezistil dôvody na pripustenie výnimky zo zásady nevstupovať do rozhodnutí súdov, ktorými boli zrušené rozhodnutia súdov nižšej inštancie.

16. Sťažovateľka v aktuálne posudzovanej ústavnej sťažnosti opakuje svoju argumentáciu použitú v predchádzajúcej ústavnej sťažnosti, o ktorej ústavný súd rozhodol tzv. kvázimeritorným spôsobom (porov. MACEJKOVÁ, I., BÁRÁNY, E., BARICOVÁ, J., FIAČAN, I., HOLLÄNDER, P., SVÁK, J. a kol. *Zákon o Ústavnom súde Slovenskej republiky*. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2020, s. 325.). Opätovnému prieskumu napadnutého kasačného uznesenia najvyššieho súdu bráni prekážka rozhodnutej veci (*res iudicata*).

17. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu z 26. novembra 2020 je preto potrebné odmietnuť ústavnú sťažnosť pre jej neprípustnosť v zmysle § 55 ods. 1 písm. a) v spojení s § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky napadnutým rozsudkom krajského súdu:

18. Sťažovateľkina argumentácia smerujúca proti napadnutému druhému rozsudku krajského súdu je založená na tvrdeniach o jeho arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti v dôsledku nesprávneho zhodnotenia skutkových okolností tejto veci a ich nesprávneho právneho posúdenia. Rovnaké námietky vzniesla sťažovateľka aj v podanom dovolaní, ktorého prípustnosť odvodila od existencie vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP a nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP. V tejto časti ústavný súd konštatuje, že nemá na opätovné posúdenie jej totožných argumentov právomoc, pretože boli predmetom posúdenia v dovolacom konaní, ktoré sťažovateľka aj iniciovala (§ 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

19. Vzhľadom na to, že je úlohou nielen ústavného súdu, ale aj všeobecných súdov poskytovať ochranu základným právam, ústavný súd v duchu zásady sebaobmedzenia s ohľadom na princíp subsidiarity odmietol ústavnú sťažnosť z uvedených dôvodov podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie (§ 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

III.3. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

20. Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

21. Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní o namietanej veci aj najvyšší súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania sťažnosti posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

22. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania sťažovateľky ako neprípustného, a to z týchto podstatných dôvodov:

a) Spisový materiál nedáva podklad pre záver o neodôvodnení napadnutého druhého rozsudku krajského súdu. Argumentácia krajského súdu je rozsiahlejšia, čo je logickým dôsledkom toho, že musí byť presvedčivá v strete s opačným právnym názorom okresného súdu. Vo veci nedošlo k takej zmene skutkového stavu, aby krajský súd pred vydaním napadnutého rozsudku nebol viazaný právnym názorom dovolacieho súdu podľa § 455 CSP. V súvislosti s námietkou, že krajský súd osobitne nereagoval na argumentáciu sťažovateľky, najvyšší súd poukázal na to, že v druhom odvolacom konaní rozhodoval krajský súd len o odvolaní žalovanej v 2. rade, ktoré smerovalo proti čiastkovým výrokom rozsudku okresného súdu, ktorými bolo vyhovené žalobe sťažovateľky, čo so sebou nieslo už len redukovanú argumentačnú povinnosť.

b) Aj sťažovateľkou predstreté právne otázky podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP spojené s jej poukazom na ustálenú judikatúru dovolacieho súdu, ktorá mala podľa nej prezentovať odchylný právny záver odlišujúci sa od záveru vysloveného v kasačnom uznesení, najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia konfrontoval s právnym názorom vysloveným v tejto veci a dospel k záveru, že v skutočnosti v rozpore nie sú, pretože prijatím kasačného uznesenia v tejto veci došlo len k zaplneniu bielych miest na mape judikatúry, ktoré tu zostali napriek rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré označila sťažovateľka, t. j. kasačné uznesenie len precizovalo dotknutú právnu problematiku. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu preto nemôže predstavovať odklon od uvedenej judikatúry a ani rozdielnu rozhodovaciu prax dovolacieho súdu.

23. K námietkam sťažovateľky v jej ústavnej sťažnosti ústavný súd uvádza, že stručnosť odôvodnenia, ktoré stojí na zrozumiteľných skutkových a právnych záveroch, nie je prekážkou jeho ústavnej akceptovateľnosti. K námietke prevzatia záverov z kasačného uznesenia krajským súdom je potrebné odkázať na argumentáciu samotnej sťažovateľky, ktorá netvrdila zmenu dôkaznej situácie, ktorá by mala byť súdmi reflektovaná a zároveň by si logicky vyžadovala rozsiahlejšie odôvodnenie. Odkaz na predchádzajúce kasačné uznesenie obsahujúce záväzný právny názor,

ktorým bol krajský súd viazaný, ani jeho prevzatie do obsahu odôvodnenia druhého rozsudku krajského súdu nemožno považovať za postup porušujúci procesné práva sťažovateľky.

24. K námietke porušenia práva na rovnosť v konaní, ako aj práva vyjadriť sa k všetkým skutočnostiam ústavný súd poznamenáva, že sťažovateľka v priebehu dotknutého konania mala v čase po doručení kasačného uznesenia najvyššieho súdu (ktorého právnymi závermi bol krajský súd viazaný) možnosť uplatniť svoje námietky, ktorými by atakovala právne závery vyplývajúce z tohto kasačného uznesenia, ktorými bola predmetná vec posúdená odlišne, k jej ukráteniu na uvedených právach teda postupom krajského súdu nemohlo dôjsť.

25. Sťažovateľka svojou argumentáciou poukazuje na to, že výkon práva žalovanej v 2. rade proti nej, ktorým realizovala svoje práva z ručiteľského vyhlásenia, je v rozpore s dobrými mravmi. Z okolností, na ktoré sťažovateľka opakovane poukazuje (odsúdenie žalovanej v 1. rade za podvodné konanie súvisiace s uzavretím zmluvy o pôžičke medzi ňou a sťažovateľkou či úžernícke úroky v nej dohodnuté), s prihliadnutím na zásadu zmluvnej voľnosti platnej v súkromnom práve, ako aj na definíciu „konania v rozpore s dobrými mravmi“, na ktoré krajský súd poukázal, nemožno vydedukovať, že žalovaná v 2. rade uzavretím ručiteľského vyhlásenia nesledovala zabezpečenie svojej pohľadávky vyplývajúcej zo zmluvy o pôžičke, ale jej skutočným motívom (cieľom) bolo iba poškodenie sťažovateľky ako ručiteľky. Pre určenie platnosti právneho úkonu ručiteľského vyhlásenia teda sama osebe skutočnosť, že aj sťažovateľka pri jeho uzavretí bola podvodným konaním žalovanou v 1. rade uvedená do omylu, nemôže byť pripočítaná na ťarchu žalovanej v 2. rade ako veriteľ a posúdená ako výkon jeho práva v rozpore s dobrými mravmi. Podľa ústavného súdu ani tejto časti odôvodnenia krajského súdu nemožno vyčítať ústavnú neudržateľnosť.

26. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov a neprislúcha mu teda ani hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia veci všeobecnými súdmi. Pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti ústavný súd nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavnou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne alebo svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (m. m. I. ÚS 273/2020).

27. Zároveň ústavný súd ustálene pripomína, že samotný nesúhlas sťažovateľky s právnym názorom všeobecného súdu nie je dôkazom o jeho neústavnosti, a teda nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. Táto okolnosť nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia označených práv už aj z toho dôvodu, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (m. m. I. ÚS 190/2022).

28. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že neidentifikoval sťažovateľkou namietané porušenia označených základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v dôsledku arbitrárnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. S prihliadnutím na uvedené preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti namietaného

porušenia označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

29. Pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, ústavný súd konštatuje, že uvedené články ústavy sú formulované všeobecne a neupravujú žiadne konkrétne základné práva, preto vyslovenie ich porušenia prichádza do úvahy len v súvislosti s porušením iného základného práva. Sťažovateľka porušenie uvedených článkov ústavy spájala primárne s porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, k čomu však nedošlo a vo vzťahu ku ktorému bola ústavná sťažnosť odmietnutá ako zjavne neopodstatnená. S poukazom na uvedené bolo preto potrebné ústavnú sťažnosť aj v tejto časti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu